

EXPUNERE DE MOTIVE

I. Titlul proiectului de act normativ

Legea organizării și funcționării statisticii oficiale în România.

II. Motivul emiterii legii

- a) întregirea și perfecționarea cadrului legal de reglementare a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, în scopul armonizării legislației naționale cu legislația europeană în materie și integrării sistemului statistic național în sistemul statistic european;
- b) asumarea și punerea în aplicare a principiilor fundamentale ale statisticii oficiale și ale Codului European de Bune Practici în domeniul statisticii;
- c) constituirea, dezvoltarea și coordonarea sistemului statistic național;
- d) asigurarea unui cadru cuprinzător, unitar și coerent de dezvoltare continuă și durabilă a procesului statistic la nivel național;
- e) crearea unei baze solide de cunoaștere pentru fundamentarea prin date statistice a procesului decizional la nivel micro și macro economic;
- f) corelarea necesităților de date statistice la nivel național cu informarea statistică internă asupra activităților curente ale structurilor autorităților și instituțiilor publice centrale și locale;
- g) eficientizarea Sistemului Statistic Național prin degrevarea acestuia de sarcinile de acoperire a nevoilor de date și informații statistice cu caracter administrativ.

Intervalul lung, de aproape 15 ani, care s-a scurs de la adoptarea Ordonanței Guvernului nr. 9/1992, privind organizarea și funcționarea statisticii oficiale românești și numeroasele modificări și completări intervenite de-a lungul timpului

prin succesiunea de alte acte normative, determină ca viziunea și perceperea consistenței cadrului legal actual să fie difuză și greoaie.

1. Descrierea situației actuale

- În prezent, statistica oficială în România este reglementată prin următoarele acte normative:
 - **Ordonanța Guvernului nr. 9/1992** privind organizarea statisticii publice a fost publicată inițial în M.Of. nr. 207/25 august 1992, aprobată cu modificări și completări de Legea nr.11/1994 (M.Of. nr. 65/ 14 martie 1994).
 - Ordonanța Guvernului nr. 9/1992 a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 23 martie 1994.
 - Ordonanța Guvernului nr. 9/1992 a fost modificată și completată ulterior prin:
 - Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 283 din 31 mai 2001,
 - Legea nr. 311/ 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 379/ 5 iunie 2002.
 - Ordonanța Guvernului nr. 9/1992, republicată Monitorul Oficial nr. 763/ 18 octombrie 2002.
 - Ordonanța Guvernului nr. 9/1992 a fost modificată și completată ulterior prin:
 - OG nr. 67/2003, publicată în M.Of. nr. 618 din 30 august 2003,
 - OG nr. 71/2004, publicată în M.Of. nr. 774/24 august 2004,
 - Legea nr. 433/ 2004, publicată în M.Of. nr. 996/28 octombrie 2004,
 - OUG nr. 17/2005, publicată în M.Of. nr. 229/18 martie 2005,
 - OG nr. 49/2005, publicată în M.Of. nr. 778/26 august 2005
- Cadrul legal actual este incomplet și neadaptat dinamicii extrem de alerte a cerințelor de date statistice, a implementării și aplicării tehnicilor moderne de colectare, procesare și diseminare a informațiilor și datelor statistice în condițiile asigurării comparabilității la nivel internațional.
- Prezenta structură instituțională reglementată prin cadrul actual legislativ limitează mobilizarea resurselor umane și financiare pentru eficientizarea activității statistice la nivel național. O serie de ministere importante, precum:

Ministerul Economiei și Finanțelor, Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, Ministerul Justiției, Ministerul Culturii și Cultelor, fără a mai aminti alte autorități și instituții publice, nu dispun de compartimente specializate în domeniul statisticii, deși potrivit reglementărilor comunitare, sunt implicați direct în schimbul de date statistice cu EUROSTAT precum și cu alte structuri europene. Altele, au activități statistice subdimensionate, cuprinse în structura unor compartimente complexe, cu alte atribuții principale. De exemplu, deși necesitățile de date statistice în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale sunt deosebit de mari, ministerul de resort dispune doar de un nucleu de statistică format din patru persoane, plasat în cadrul Direcției Generale de Afaceri Europene și Relații Internaționale. La nivel local, în afara structurilor INS, nu se regăsesc compartimente specializate de statistică care să răspundă nevoilor proprii de informare și monitorizare prin date statistice a proiectelor pe care le derulează în mod curent.

- În lipsa unor reglementări de instituționalizare și funcționare a sistemului statistic național s-a creat un deficit de cunoaștere, monitorizare și coordonare a capacității și capabilității autorităților publice în a asigura informații și date statistice prompte și de calitate. Aceasta, cu toate că problemele concrete ce derivă din obiective strategice majore asumate de factorii politici, de societatea românească în ansamblu, presupun cu acuitate, în primul rând, informații statistice. Cu titlu exemplificativ poate fi redată identificarea surselor de date statistice, corelarea și armonizarea datelor pentru a răspunde unor imperative de stringentă actualitate, precum definirea și calculul indicatorii statistici ai dezvoltării durabile, ai competitivității în cadrul mediului de afaceri, ai dezvoltării rurale, ai locului României în lume și alții.

În concluzie, cadrul legal actual nu mai corespunde cerințelor impuse statisticii oficiale din România de noul statut de stat membru al Uniunii Europene. Aceste cerințe care își găsesc o largă posibilitate de a fi satisfăcute prin noul proiect de lege, presupun:

- crearea unui Sistem Statistic Național prin atragerea în activitatea statistică a potențialului în domeniu disponibil în structurile autorităților și instituțiilor publice în afara Institutului Național de Statistică;
- revitalizarea cadrului de cooperare interinstituțională în statistică între Institutul Național de Statistică și autoritățile publice centrale și locale, pe de o parte, și Institutul Național de Statistică și Banca Națională a României, pe de altă parte;
- asigurarea convergenței, în privința cadrului legal, dintre structurile organizatorice, normele și standardele tehnice, metodologice ale sistemului statistic românesc cu cele ale sistemului statistic al Uniunii Europene și, implicit, cu cele ale sistemului statistic din statele membre UE;
- crearea suportului legal pentru desfășurarea procesului statistic pe baza strategiilor de dezvoltare ale sistemului, programelor statistice multianuale și anuale. Existența unor programe statistice multianuale este impusă de sistemul statistic european reglementat prin Regulamentul Consiliului (EC) nr. 322/1997 din 17 februarie 1997 asupra statisticilor comunitare publicat în Jurnalul Oficial L 052 din 22 februarie 1997;
- precizarea riguros fundamentată a funcțiilor, atribuțiilor și răspunderilor tuturor actorilor implicați în procesul statistic (instituții, furnizori de date și informații primare, producători și utilizatori de date statistice);
- instituirea și consolidarea prin act normativ cu putere de lege a caracterului independent din punct de vedere științific a sistemului statistic românesc și a rolului de coordonator al sistemului, exercitat de Institutul Național de Statistică, o condiție indispensabilă creșterii prestigiului statisticii oficiale românești, a credibilității sale științifice și a îndeplinirii menirii sale firești într-o societate democratică;
- asigurarea fundamentului necesar cunoașterii, afirmării societății informaționale, a satisfacerii nevoilor mereu crescânde de informații statistice pentru decizia politică pe termen scurt, mediu și lung, perpetuarea seriilor de

date și consolidarea bazelor de date în vederea facilitării accesul publicului larg la informațiile statistice.

2.Schimbări preconizate

Față de actualul cadru legal definit prin Ordonanța nr. 9/1992, republicată cu modificările și completările ulterioare, proiectul de lege prevede următoarele modificări și completări mai importante:

➤ Crearea Sistemului Statistic Național, care va reuni într-un ansamblu unitar, coordonat și coerent, pe producătorii principali de statistică oficiale, respectiv:

- Institutul Național de Statistică și direcțiile sale teritoriale;
- Oficiile de statistică ale administrației publice centrale și locale și ale altor autorități și instituții publice.

➤ Potrivit proiectului de lege, coordonarea sistemului statistic național este încredințată Institutului Național de Statistică, pentru activitățile statistice proprii și pentru cele desfășurate de oficiile de statistică ale administrației publice centrale și ale altor autorități și instituții publice.

Institutul Național de Statistică și Banca Națională a României sunt împuternicite, pentru domeniile în care au atribuții potrivit legii, să-și stabilească metodologiile privind colectarea, procesarea, analiza, difuzarea și constituirea seriilor de date statistice în domeniile lor de competență, cu respectarea principiilor fundamentale ale statisticii oficiale menționate la cap. II din prezenta lege.

Institutul Național de Statistică și Banca Națională a României cooperează și își coordonează activitățile pentru creșterea eficienței, reducerea sarcinii de răspuns a furnizorilor de date primare, pentru îmbunătățirea calității datelor statistice și pentru diseminarea acestora pe plan național și internațional.

➤ Pentru organizarea și funcționarea sistemului statistic național, proiectul prevede înființarea Comitetului Sistemului Statistic Național (COMSTAT),

organ cu rol consultativ, format din reprezentanți ai producătorilor de statistici oficiale.

Alte modificări și completări:

- Capitolul din proiectul de lege, conținând prevederi referitoare la principiile fundamentale ale statisticii oficiale a fost substanțial extins, prin completarea cu noi principii și criterii de bază, care au fost adoptate pe plan național, ulterior Ordonanței Guvernului nr. 9/1992.
- Proiectul prevede un capitol distinct cu privire la strategia și programele statistice, lărgind vechiul context ce se limita la programul cercetărilor statistice anuale prin elemente noi vizând modul de elaborare și adoptare a strategiei sistemului, precum și elaborarea și implementarea programelor statistice multianuale și anuale.
- Pentru a reflecta mai bine cerințele de date și informații ale societății și pentru a veghea la modul în care sunt respectate principiile fundamentale și Codul de Bune Practici în Statistică, Consiliul de Coordonare a Activității Statistice, organ consultativ al reprezentanților utilizatorilor de date statistice, a fost redefinit în Consiliul Statistic Național și i-au fost mai bine conturate și precizate funcțiile și atribuțiile.
- Ca o condiție esențială, indispensabilă, a funcționării Sistemului Statistic Național, prin proiectul de lege se prevede crearea de oficii de statistică în ministere și alte autorități și instituții publice centrale și locale. Oficiile de statistică sunt dimensionate, potrivit proiectului de lege, din punct de vedere al numărului de specialiști în funcție de:
 - necesitățile interne de informare ale ministerelor și ale altor autorități publice;
 - gradul de participare prin contribuția operațională la funcționarea Sistemului Statistic Național.

Asigurarea resurselor financiare și umane necesare creării și funcționării acestor oficii cade, potrivit prevederilor proiectului, în sarcina autorităților publice în structura cărora funcționează, cu încadrarea în numărul de posturi și

a fondurilor bugetare aprobate. De menționat că în Ordonanța Guvernului nr. 9/1992, funcționarea unor astfel de oficii, denumite generic servicii de statistică oficială, era formulată confuz, presupunând existența lor de facto în toate ministerele și alte instituții și autorități publice, fără a se face referiri cu privire la oportunitatea și modalitatea în care se pot înființa, acolo unde nu există. În acest fel, autoritățile publice, care simțeau nevoia înființării de oficii de statistică ca unități distincte, nu se puteau prevala în demersul lor de un cadru legal corespunzător.

În prezentul proiect de lege, în conformitate cu prevederile legislației civile și ale codului fiscal, se prevede că, operatorii statistici care colectează date din gospodăriile populației și de la persoanele juridice cuprinse în cercetările statistice, vor fi atrași temporar, pe bază de convenții civile, iar veniturile încasate vor fi impozitate potrivit legii. Plata operatorilor statistici se realizează pe bază de tarife, stabilite prin ordin al președintelui INS.

De asemenea, în prezentul proiect de act normativ, se prevede că, gospodăriile populației care constituie unități de observare statistică, sunt plătite, pe bază de indemnizații, stabilite prin ordin al președintelui INS și impozitate conform legii.

- În actualul proiect de lege, procesul statistic constând în definirea surselor de date, colectarea, prelucrarea și stocarea lor, este descris de o manieră sistematizată astfel încât conferă programelor statistice consistența metodologică necesară. În acest context, sunt redate principii, criterii, norme și metode referitoare la modul de autorizare a colectării datelor statistice de la furnizorii de date și informații primare, metodele de colectare a datelor statistice, drepturile și obligațiile furnizorilor de date, criteriile și modalitățile de acces ale producătorilor de date statistice la surse de date administrative.
- Locul, rolul și modalitățile de derulare a procesului de diseminare și utilizare a datelor statistice oficiale sunt, în contextul proiectului de lege, mult mai precis circumscrise în standardele internaționale sub aspectul calității, operativității,

transparenței și preciziei în difuzarea datelor, prin publicații și mijloace electronice.

- Asigurarea confidențialității și protecției datelor statistice individuale, unul din principiile fundamentale ale funcționării sistemelor statistice, a fost redefinit în proiectul legii statistice astfel încât să ofere furnizorilor de date, garanții sporite de protejare a intereselor lor, prin prisma caracterului privat al informației, ca o condiție a concurenței loiale.
- Prevederile de natură pur statistică se încheie în contextul legii printr-o serie de articole, de asemenea de importanță majoră, vizând cooperarea internațională în statistică, prin participarea și reprezentarea statisticii românești pe plan extern, intensificarea schimbului de date statistice cu oficiile de statistică ale organizațiilor internaționale, precum și prin colaborarea părții române cu oficiile de statistică din alte țări la elaborarea în comun a unor proiecte statistice de interes reciproc.
- Modificarea contravențiilor și a sancțiunilor contravenționale în sensul majorării cuantumului amenzilor.

3. Alte informații

În vederea facilitării interpretării noțiunilor specifice utilizate în textul legii, în preambulul proiectului sunt prezentate noțiunile și definițiile termenilor de bază.

III. Impactul socio-economic al proiectului de lege

1. Impactul macroeconomic

Impactul în plan macroeconomic al legii statistice, care reprezintă un cadru de reglementare a unei activități de natură informațională, pusă în slujba societății, nu este unul direct, comensurabil. În mod indirect însă, este de la sine înțeles, că printr-o reglementare modernă, eficientă, adaptată normelor și standardelor internaționale, cu

precădere celor ale Uniunii Europene, așa cum este cea propusă prin prezentul proiect de lege, statistica românească va contribui semnificativ la procesul cunoașterii, și, ca o consecință, la adoptarea de către factorii responsabili, a deciziilor de politică macroeconomică pe termen scurt, mediu și lung.

2. Impactul asupra mediului de afaceri

Mediul de afaceri reprezintă, alături de administrația publică, categoria de utilizatori de statistici cea mai interesată în a dispune de date statistice detaliate, de calitate și la termene cât mai scurte. Prin noul proiect de lege, spectrul indicatorilor statistici ce va fi pus la dispoziția mediului de afaceri prin concentrarea informațiilor relevante din diversele structuri de producători de statistici, va fi mult mai larg și mai orientat spre nevoile de eficientizare a activității operatorilor economici.

3. Impactul social

Proiectul de lege asigură căi de extindere a mediului de cercetare statistică spre zonele și structurile administrativ-teritoriale, prin crearea oficiilor de statistică la nivelul administrațiilor locale și participarea nemijlocită a acestora la obținerea de informații îndeosebi asupra nivelului de trai și a condițiilor de viață, a multiplelor și complexelor aspecte ale mutațiilor sociale ce vor avea loc într-o perspectivă apropiată.

4. Alte informații

Implementarea prevederilor prezentului proiect va permite prin îmbogățirea și diversificarea informațiilor statistice puse la dispoziția societății, o mai bună formulare și poziționare a politicilor economice și sociale românești în context european, o potențare a capacității de absorbție de către România a fondurilor structurale și a celorlalte beneficii ce decurg din participarea la programele comunitare de dezvoltare.

IV. Impactul financiar asupra bugetului consolidat pe termen scurt pentru anul curent și pe termen lung (pe 5 ani)

Modificări ale cheltuielilor bugetare

Procesul de aderare a României la Uniunea Europeană a evidențiat lipsa de coerență în sistemele internaționale gestionate de autoritățile și instituțiile publice, precum și lipsa de comunicare în relațiile de cooperare între diferite instituții.

Crearea unei structuri specializate în cadrul ministerelor și altor autorități și instituții publice se poate realiza prin acțiuni de redistribuire a activităților existente, fără modificări în privința alocațiilor bugetare.

V. Efectele proiectului de lege asupra legislației în vigoare

Adoptarea prezentului proiect de lege presupune abrogarea actelor normative de bază referitoare la statistică prezentate la punctul II.1. și înlocuirea acestora printr-un singur act normativ unitar, coerent, bine structurat și adaptat cerințelor actuale.

De asemenea, prezentul proiect de act normativ implică și abrogarea dispozițiilor Hotărârii Guvernului nr. 1364/2003 privind stabilirea indemnizației de care beneficiază agenții statistici pentru activitatea desfășurată precum și a prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 783/2007 privind înființarea pe lângă Institutul Național de Statistică a unei activități finanțate integral din venituri proprii.

1. Proiecte de acte normative suplimentare

Conform prevederilor legii, cap. VI art. 14 (4), după adoptarea și promulgarea legii, va fi elaborată și supusă aprobării o Hotărâre a Guvernului privind organizarea și funcționarea Institutului Național de Statistică. Celelalte autorități publice din cadrul Sistemului Statistic Național, în funcție de necesități, vor putea, la rândul lor, să propună proiecte de acte normative pentru constituirea și funcționarea propriilor

structuri statistice dimensionate în funcție de volumul de activitate pe care și-l propune.

Alte acte normative specifice prevăzute în proiectul de lege sunt cele privind aprobarea strategiei de dezvoltare a Sistemului Statistic Național, programele multianuale și anuale în domeniul statisticii, componența nominală a Consiliului Statistic Național, precum și cercetările statistice individuale de importanță națională (recensăminte ale populației și locuințelor, recensământ agricol) ce se adoptă prin legi și/sau se aprobă prin hotărâri de Guvern, după caz.

2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația europeană în materie

Proiectul de lege anexat este compatibil cu legislația europeană în materie.

3. Evaluarea conformității

Regulamentul Consiliului (EC) nr. 322/1997 din 17 februarie 1997 reglementează cadrul de organizare și funcționare a statisticilor comunitare corespunzător specificității Sistemului Statistic European adecvat cerințelor de date statistice a Uniunii Europene, ceea ce face ca gradul de conformitate să se plaseze la nivelul principiilor de bază și a aspectelor legate de funcționalitatea sistemului. În aceste condiții, compatibilitatea proiectului de lege, ca document de reglementare a Sistemului Statistic Național, este realizată, în contextul legii, inclusiv prin compatibilizarea cu sistemele statistice naționale din țările comunitare. Urmărind adaptarea la legislația europeană sub aspectul conținutului și al spiritului acestei legislații, în proiectul de lege au fost preluate prevederile privind componentele metodologice, tehnice și organizaționale din legile deja implementate în țările comunitare, precum: Franța, Italia, Germania, Spania, țările nordice și o serie de țări ca Polonia, Ungaria, Cehia, care au cunoscut o evoluție a statisticii similară celei Românești.

4. Denumirea actului sau documentului comunitar

Regulamentul Consiliului (EC) nr. 322/1997 din 17 februarie 1997 asupra statisticilor comunitare publicat în Jurnalul Oficial L 052 din 22 februarie 1997.

5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente

- Întregul cadru legal subsumat acquis-ului statistic comunitar cuprins în Compendiumul Cerințelor Statistice ale Eurostat.
- Principiile fundamentale ale funcționării statisticii oficiale adoptate prin Rezoluția celei de a 47-a Sesiune a Comisiei Economice ONU pentru Europa în 1992 și de către Comisia de Statistică ONU în 1994.

6. Alte informații

La elaborarea proiectului de lege s-a ținut seama de proiectul noului Regulament european aflat în prezent în fază de elaborare și definitivare de către o grupă operativă de lucru a comitetului de program statistic organizat la nivel european, din care face parte și România.

VI. Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de lege

Prezentul proiect de lege a fost elaborat de către Institutul Național de Statistică în urma consultării:

a) pe plan național:

- cu diferite ministere și instituții centrale;
- dezbateri asupra proiectului în cadrul Consiliului de Coordonare a Activității Statistice la care participă reprezentanți ai instituțiilor guvernamentale, Academiei Române, institutelor de cercetare științifică, institutele de învățământ universitar, patronate, sindicate, mass media;
- în cadrul unor seminarii științifice pe probleme de statistică (Seminarul Octav Onicescu).

Proiectul de act normativ a fost avizat favorabil de către Consiliul Legislativ prin avizul nr. 547/9.05.2008.

b) pe plan internațional :

- a fost supus expertizei Eurostat;
- la elaborarea cadrului conceptual, INS a primit consultanță cu titlul gratuit din partea directorului Diviziei de Statistică a Secretariatului CEE/ONU;
- au fost discutate și examinate aspecte concrete cu specialiști din țările membre UE.

VII. Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de lege

Proiectul a fost expus în diverse variante pe web site-ul INS. Problematika elaborării noului proiect de lege, conceptul și prevederile de bază au fost prezentate în conferințele de presă organizate de INS, articole publicate în mass media, în Revista de Statistică și în interviuri televizate și radiodifuzate ale președintelui INS.

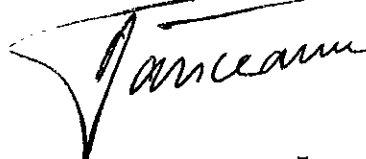
VIII. Măsuri de implementare

În proiectul de lege nu sunt prevăzute măsuri specifice de implementare a acesteia, altele decât cele obișnuite pentru orice act legislativ la acest nivel. Dintre cele mai importante acțiuni, succesive momentului aprobării și promulgării sale și care decurg din contextul legii sunt:

- a) constituirea Sistemului Statistic Național;
- b) înființarea COMSTAT;
- c) reorganizarea Consiliului Statistic Național.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege anexat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Tăriceanu', written over a horizontal line.

CĂLIN POPESCU - TĂRICEANU